

Židovské rodiny v Suchdole.

Adriana Skálová, Lenka Matušíková.

Pokusy o evidenci židovského obyvatelstva se v českých zemích datují do konce 17. století. Snaha omezit počet židovských rodin na území Čech a Moravy vedla v roce 1726 k vydání tzv. familiantského dekretu, podle něhož byl počet židovských rodin v Čechách snížen na 8600 a sídlit směly jen v místech, kde byly trpěny v roce 1725. Sňatky byly povoleny pouze prvorozeným synům, druhorození a vnuci se mohli ženit až po uprázdnění familiantského místa ve vymezeném počtu. Pokud nechtěli dlouho čekat na státní souhlas, museli odejít ze země.

V souvislosti s přípravou familiantského zákona byl v letech 1724 a 1725 nařízen soupis všech židů a židovských rodin usazených v Čechách. Z této doby je také první záznam vztahující se k Suchdolu. Baroch Levi si od majitelů suchdolského statku pronajal masný krám a s jejich souhlasem provozoval také obchod s plátnem, kořením a jiným zbožím.

Další písemný záznam o židovské rodině pobývajících v Suchdole lze nalézt až v knihách familiantů z roku 1811, kdy tu byl zapsán Jakob Kohn, původem ze Zdib.

Zavedení matrik k evidenci židovského obyvatelstva se podařilo prosadit až za vlády Josefa II. Dne 20. února 1784 byl vydán patent o vedení matrik narozených, oddaných a zemřelých u křesťanského i židovského obyvatelstva, který přes četné novelizace a úpravy zůstal v platnosti až do roku 1949. Matriční záznamy byly vpisovány do předtištěných formulářů, aby byla zajištěna jednotnost jejich vedení. Paragraf 6 patentu připouštěl úpravu předem stanovených rubrik, jak to vyžadovala židovská víra. Matriky byly v židovských obcích vedeny rabínem nebo určeným matrikářem, osaměle žijící rodiny na venkově měly povinnost hlásit narození, sňatky a úmrtí rabínovi nebo matrikáři nejbližší židovské náboženské obce.

Matriky židovských obcí jsou důležitým pramenem pro demografický výzkum židovské populace na území Čech a Moravy. Zvláště po rozšíření rubrik v roce 1838 umožňují studium rodinných poměrů, zaměstnání, věkového složení i příbuzenských vztahů židovského obyvatelstva. Jediným omezením takových studií je skutečnost, že většina originálních svazků matrik byla na konci II. světové války nacisty záměrně zničena. Dnešní sbírku matrik židovských obcí Čech, Moravy a Slezska proto tvoří většinou duplikáty, vzniklé po roce 1868, které byly pro potřeby matriční agendy v říjnu 1945 prohlášeny za originály.

Vzhledem k tomu, že v Suchdole bylo střídavě usazeno pouze několik židovských rodin, navíc často migrující z okolních obcí, nebyla zde nikdy vytvořena židovská obec s vlastní samosprávou. Jednotlivé rodiny ohlašovaly matriční události (narození, sňatek či úmrtí) v nejbližší židovské náboženské obci, která vedla vlastní matriku. Pro rekonstrukci židovských rodin usazených v Suchdole v posledních dvou stoletích byly využity dochované matriky ŽO v Roztokách, Uněticích a Hostouni (HBM, HBMa), soupisy židů (HBS) a knihy familiantů (HBF). Všechny tyto archivní fondy jsou uloženy v I. oddělení Národního archivu. Životopisné údaje a popisy některých osob byly získány ze seznamu příslušníků obce Suchdol (1902-1930), knihy „Cizinců“ (Suchdol 1921-1928) a knih vydaných domovských listů. Všechny zmíněné knihy jsou uloženy ve Státním okresním archivu Praha-západ (fond AO Suchdol).